

Напрямки оцінювання майнового стану комунальних підприємств

Сталий розвиток виробничої та соціальної сфери населених пунктів потребує наявності та ефективного функціонування відповідної інфраструктури, до яких, зокрема, відносяться підприємства комунального сектора міських господарств. Проте у більшості міст та регіонів України спостерігається суттєве погіршення технічного стану основних фондів комунальних підприємств, погіршення якості послуг з одночасним підвищенням їхньої вартості, що веде до появи складних проблем техногенного та соціального характеру [3, с. 229].

Комунальне підприємство – підприємство, що діє на основі комунальної власності територіальної громади, або підприємство, у статутному капіталі якого частка комунальної власності територіальної громади становить 50 і більше відсотків. В Україні станом на 2021 рік функціонувало більше 14 тисяч комунальних підприємств (КП) [3, с. 230]. Кожне підприємство розглядається як самостійний майновий комплекс, який може бути охарактеризований з позиції наявного у нього економічного потенціалу, що розуміється як сукупність ресурсів і зобов'язань підприємства.

Узагальнюючи наукові підходи, можемо підсумувати, що майновий стан підприємства – це одна із ключових характеристик фінансового стану суб'єкта господарювання, що відображає розміщення, склад, структуру, динаміку та стан майна (активів) і капіталу (пасивів) підприємства, і змінюється з часом за рахунок впливу внутрішніх та зовнішніх факторів [2, с. 9].

Комунальні підприємства мають негативну рентабельність капіталу та активів. Особливо це характерно для компаній, що надають послуги загальногосподарського значення (водо-, тепло- та газопостачання, управління будівлями, поводження з побутовими відходами) та громадського транспорту. Вони надають житлово-комунальні послуги за регульованими тарифами та мають високий ступінь зносу основних засобів, що негативно характеризує їх майновий стан. В той же час, від кількісного та якісного складу майна й джерел його формування залежить фінансовий стан підприємства, здатність до економічного зростання та стійкість до кризових явищ. Враховуючи зазначене, актуальності набувають питання удосконалення оцінювання майнового стану комунальних підприємств з метою формування якісної та своєчасної аналітичної інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Аналіз майнового стану комунального підприємства необхідно здійснювати в розрізі наступних напрямків: 1. Вертикальний і горизонтальний аналіз балансу підприємства. 2. Загальна оцінка стану майна підприємства та його складових частин. 3. Аналіз виробничого потенціалу підприємства. 4. Основні показники оцінки майнового стану підприємства. 5. Аналіз складу і динаміки мобільних (оборотних) коштів. 6. Аналіз складу і динаміки необоротних активів. 7. Аналіз коефіцієнтів структури активів. 8. Аналіз ефективності використання майна підприємства [1, с. 75-76]. При цьому доцільно використовувати послідовність взаємопов'язаних та простих за складом показників таблиць, сукупність яких дасть достатньо повну характеристику майнового стану підприємства. Зокрема, одним із важливих загальних ІТ-засобів, що формує програмний компонент аналітичного забезпечення управління розвитком підприємства, є MS Excel, який містить потужний вбудований пакет аналізу даних. Засоби MS Excel надають широкі можливості щодо групування, аналізу та обробки інформації, побудови моделей та трендів, визначення впливу факторів на зміну показників.

Комплексне використання запропонованих напрямків аналізу забезпечить створення повної та достовірної аналітичної інформації, яка буде відображати всі аспекти майнового стану комунального підприємства і дасть можливість виявляти резерви та приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо покращення його фінансово-майнового стану. Отже, оцінювання майнового стану підприємства – це багатосторонній процес, що потребує збору, обробки та аналізу великої кількості даних. Якість сформованої інформаційної бази залежить від комплексного використання методичних інструментів аналізу та цілеспрямованого тематичного організації аналітичних досліджень.

Список використаних джерел:

1. Лучко М.Р. Фінансовий аналіз : навч. посібник / М.Р. Лучко, С.М. Жукевич, А.І. Фаріон. – Тернопіль : ТНЕУ, 2016. – 304 с.
2. Мельник Т.Ю., Свірко, С.В. Теоретико-методичні основи оцінювання майнового стану підприємства. *Економіка, управління та адміністрування*. 2021. № 1 (95). С. 8–16. [https://doi.org/10.26642/ema-2021-1\(95\)-8-16](https://doi.org/10.26642/ema-2021-1(95)-8-16).
3. Сарапіна А.О., Стефанович Н.Я., Пінчук Т.А., Шрам Т.В. Аналіз діяльності комунальних підприємств та підходи до їх класифікації. *Вісник ХНТУ*. 2023. № 2 (85), 2023. С. 228-234. <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2023.2.32>.